

● WERKBLAD mijn landschap

naam

Hoe zie jij het landschap?
Wat vind je mooi of belangrijk?
Ga alleen of in groepjes aan de slag en maak
- een presentatie op papier of digitaal
- een gedicht, een verhaal of een schilderij

Bedenk het onderwerp.
Verzamel informatie.
Maak foto's.
Zoek er kaarten bij om aan te geven waar het over gaat.

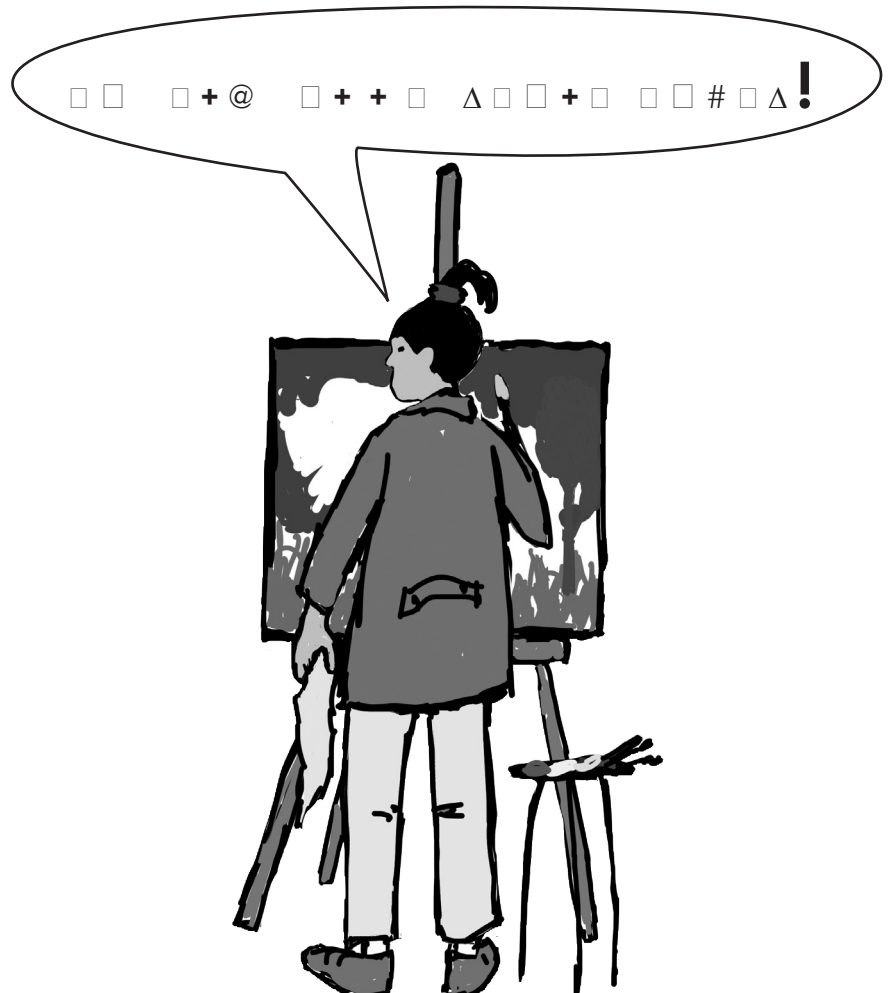
Maak een presentatie op een groot vel karton of maak een power-point presentatie.
Geef er uitleg bij. Vertel ook waarom je dit gekozen hebt.

Lees je gedicht of verhaal voor of laat je schilderij zien. Vertel er iets over.

Geheimschrift

Wat zegt de kunstenaar?

Δ	=	g
□	=	v
□	=	k
+	=	e
#	=	d
@	=	b
□	=	i
□	=	h
□	=	l
□	=	r
□	=	o
□	=	n

k i j k e n n a a r h e t l a n d s c h a p

● **WERKBLAD het landschap in het Westerkwartier
wat is er te zien en waar? I**

naam

Wegdorpenlandschap met houtsingels en laagveenlandschap

Mensen gingen het liefste wonen in gebieden die hoger lagen. Dan kregen ze geen natte voeten. Bijvoorbeeld op 'gasten' of 'zandruggen'. Daar bouwden de mensen hun huizen. Door de lange vorm van de gasten kreeg het dorp ook een lange vorm, want de huizen en boerderijen stonden op een rij langs de weg. Je noemt dat een **wegdorp**.

Tussen die gasten lagen bijna overal veengebieden. Veel veen werd vroeger gestoken en gedroogd tot turf. Die veengebieden werden daarna gebruikt door kleine boeren. Rondom de weilanden plantten ze **houtsingels**. Het veen dat je nu nog het Westerkwartier ziet, is meestal **laagveen**.

Wegdorpenlandschap met houtsingels en laagveenlandschap

Het is een hele mondvol moeilijke woorden.

Is dit landschap bij jou in de buurt te zien?

Ja? Waar?

Nee? Zoek dan uit waar je het in het Westerkwartier kunt vinden.

.....

Weet jij het?

Je hebt open en gesloten landschappen.

Je noemt een landschap gesloten

- als je er niet in mag
- als je niet ver kunt kijken
- als er een hek om staat

naam

● **WERKBLAD het landschap in het Westerkwartier
wat is er te zien en waar? II**

Wierdenlandschap

De zee drong vroeger ver het land in langs verschillende geulen. Vaak stonden grote gebieden onder water. Als het weer droog werd, bleef er zeeklei achter. Zeeklei is vruchtbare grond en ook geschikt om vee te houden. Daarom gingen de mensen toch in dit gebied wonen. Om veilig te zijn tegen het water bouwden ze hun boerderijen op heuveltjes, die we wierden noemen. Dit landschap noem je een wierdenlandschap

Dijkenlandschap

Eerst ging men op wierden wonen om beschermd te zijn tegen het water. Daarna ging men dijken aanleggen. Dat was een grote klus, maar zo werd meteen een groot gebied bewoonbaar. In het Westerkwartier begon men rond 1200 met het aanleggen van dijken. Een landschap met dijken is een dijkenlandschap.

Wierdenlandschap

Is dit landschap bij jou in de buurt te zien?

Ja? Waar?
.....
Nee? Zoek dan uit waar je dit landschap in het Westerkwartier kunt vinden.
.....

Let op! Er is een probleem. In gebieden met wierden zie je namelijk ook dijken. Dan noem je dat landschap toch een wierdenlandschap.

Dijkenlandschap

Is dit landschap bij jou in de buurt te zien?

Ja? Waar?
.....
Nee? Zoek dan uit waar je dit landschap in het Westerkwartier kunt vinden.
.....

naam

● WERKBLAD plaatsnaampuzzels

Veel namen van een plaats of een gebied zijn een soort puzzel. Als je die oplost weet je iets over de geschiedenis.

Je moet goed naar die namen kijken.

Oude Dijk en Zevenhuizen kun je zo snappen.

Voor andere namen moet je meer weten. Hieronder drie rijtjes met hulp.

Een rijtje kun je zelf al invullen.

Gast =

Petten =

Wierde =

Veen =

Buren of bert = groepje huizen, buurtje

Horn = hoek, bocht of punt

Wold = (moerassig) bos

Til = brug

Zijl = sluis

Werd = wierde

Old = oud

Lettel = klein

Lutje = klein

Nie = nieuw

Welke plaatsnaampuzzels uit je eigen buurt kun je al oplossen?

.....
.....

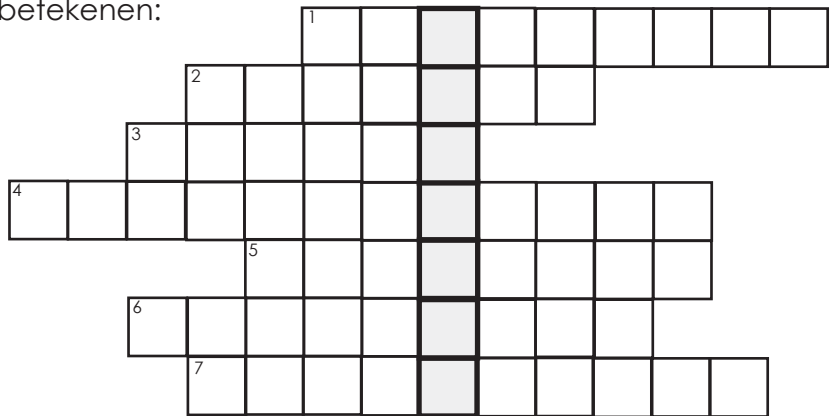
Voor de volgende puzzel moet je tien plaatsnamen uit het Westerkwartier vinden.

Dan zie je twee oude namen die betekenen:

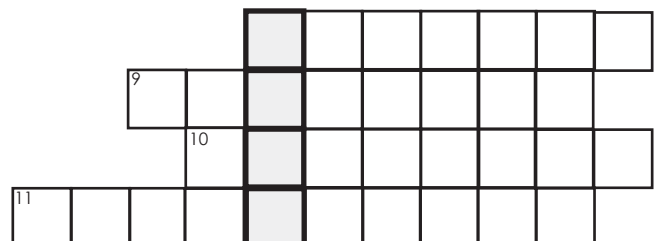
- de oude buurt

- het nieuwe huis

1. Kleine plaats op zandrug
2. Plaats die bestaat uit een hoek
3. Plaats bij nieuwe sluis
4. Buurtje bij het huis van Sibald
5. Plaats bij een oude kerk
6. Plaats bij een sluis met een jongensnaam
7. Grote plaats op zandrug

8. Nieuw buurtje
9. Plaats bij de brug van de familie Enuma
10. Plaats midden in het bos
11. Plaats bij het bos van Lucas

k i j k e n n a a r h e t l a n d s c h a p

naam

● **WERKBLAD zwarte els**

De zwarte els is een boom die veel voorkomt in het Westerkwartier. Als je eenmaal weet hoe de zwarte els er uit ziet, herken je hem overal. Ga maar eens aan de slag met deze vragen

- 1. Zoek op hoe de zwarte els er uit ziet. Hoogte, vorm, schors, blad, bloemen, vruchten enz.
Schrijf dat op en plak er een plaatje bij of maak een tekening.

.....
.....
.....

- 2. Zoek op waar de zwarte els vanzelf groeit.

- 3. Nu weet je waar je moet zoeken. Bekijk een zwarte els en neem een paar blaadjes en vruchtjes mee naar school. Laat het controleren.

- 4. Nu ga je op onderzoek uit. Je gaat zwarte elzen tellen.
 - a. Spreek met je docent een gebied af dat geschikt is. Kies een gebied uit waar de natuur (een beetje) zijn gang kan gaan.
 - b. Maak een kaartje van dat gebied.
 - c. Geef de zwarte elzen aan met een zwarte stip, andere bomen met een groene stip.
 - d. Hoeveel elzen zijn er? En hoeveel andere bomen?

Tenslotte iets heel bijzonders. De zwarte els groeit bij het water, soms valt er eentje om. Die ligt dan in de nattigheid. Vaak groeit die boom dan door. Uit de gevallen stam komt een aantal nieuwe stammen en die groeien weer omhoog. Probeer er maar eens een te vinden in een nat gebied waar veel elzen staan.

● WERKBLAD 'Wat vinden we ervan?'
kunstenaar en toerist

naam

Als kunstenaar vind ik dit landschap

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Als toerist vind ik dit landschap

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

● WERKBLAD Maak je eigen landschap

Je kunt je eigen landschap op veel manieren maken.
Maak een keuze uit de vier mogelijkheden.

Maquette en verhaal

Je hebt veel informatie over het landschap in je buurt.
Genoeg om het met je groep in een maquette uit te beelden.

1. Laat daarbij zien

- het verschil in hoogte (denk aan gasten, dijken en wierden, lager gelegen weilanden enz.)
- het water en de wegen
- de huizen, boerderijen en andere gebouwen
- de weilanden, akkers, houtsingels en bossen

2. Bedenk dan wat er in dat landschap gebeurd is of wat er zou kunnen gebeuren. Het kan een verhaal zijn over iets dat echt gebeurd is. Maar je mag ook zelf iets bedenken.

Wat heb je nodig?

Een grote open doos van ongeveer 40 x 60 cm en 15 - 30 cm hoog.

Een snijmes, schaar en lijm. Verschillende soorten en kleuren papier.

Lapjes, blaadjes, takjes, grond. Verf, potlood, kleurpotloden en stiften.

Wat je verder nodig hebt om je verhaal uit te beelden.

Schilderij

Er zijn veel beroemde schilderijen over landschappen. Zoek er maar eens een paar op. Schilderijen met koeien en bomen. Met een landschap en boeren, landarbeiders, veenarbeiders of fabrieken. Met weilanden, akkers en een kar of een treintje. Met prachtige wolkenluchten. Soms met de kleuren zoals ze echt zijn, maar ook wel met veel paars en oranje.

Maak een schilderij van jouw landschap. Schilder precies wat je ziet of laat fantasie een rol spelen. Zorg dat het echt jouw landschap wordt.

Vergelijking

Je weet nu hoe jouw landschap er uit ziet. Vergelijk het met een landschap uit een ander land. Welke verschillen zie je? Laat met plaatjes en teksten die verschillen zien. Dat kan op een poster of in een powerpoint presentatie.

Totaal nieuw landschap

Zoek afbeeldingen van landschappen over de hele wereld. Kies er stukjes uit en maak daarmee een heel nieuw landschap dat nergens bestaat.

Het kan op papier of digitaal.

Maak van de resultaten een mooie presentatie met de hele klas.

Veel succes.

